

6.9.2023

Dnro 3178/070002/2023

Teollisuuden sähköistämistuki

Ohje tuenkäyttäjälle

Energiaviraston ohje

6.9.2023

Sisällys

1 JOHDANTO	6
2 KEHITTÄMISTOIMET	7
2.1 ESIMERKKEJÄ KEHITTÄMISTOIMISTA	7
2.2 KEHITTÄMISTOIMIEN HYVÄKSYTTÄVÄT KUSTANNUKSET	9
2.3 KEHITTÄMISTOIMIEN HYVÄKSYTTÄVIEN KUSTANNUSTEN KOHDISTUMINEN	10
3 TUENKÄYTTÖSUUNNITELMA	11
3.1 TUENKÄYTTÖSUUNNITELMASSA ILMOITETTAVAT TIEDOT	11
3.2 TUENKÄYTTÖSUUNNITELMA TESSA -ASIOINTIJÄRJESTELMÄSSÄ	12
3.2.1 Laitos tai laitokset, joiden tietojen perusteella toiminnanharjoittajalle on myönnetty tukea	12
3.2.2 Kehittämistoimen julkinen nimi	12
3.2.3 Kehittämistoimen pääasiallinen suorituskunta tai -kunnat	12
3.2.4 Tukikelpoinen laitos tai laitokset, joihin kehittämistoimi kohdistuu	12
3.2.5 Kehittämistoimen kuvaus	13
3.2.6 Kehittämistoimen toteuttamissuunnitelma ja -aikataulu	13
3.2.7 Arvio kehittämistoimen vaikutuksista kasvihuonekaasujen vähentämiseen tai välttämiseen	14
3.2.8 Selvitys kehittämistoimeen kohdistuvista mahdollisista muista valtiontuista	14
3.2.9 Selvitys kehittämistoimen arvioiduista ja toteutuneista kustannuksista aikavälillä 1.7.2022–31.12.2028 ja niiden syntymisajankohdasta	15
3.3 TUENKÄYTTÖSUUNNITELMAN MUUTTAMINEN	15
3.4 HAKEMUKSEN VIREILLETULO	15
3.5 PÄÄTÖS TUENKÄYTTÖSUUNNITELMAN JA MUUTETUN TUENKÄYTTÖSUUNNITELMAN HYVÄKSYMISESTÄ	16
3.6 HAKEMUKSEN JULKISUUS JA SALASSA PIDETTÄVÄT TIEDOT	16
4 TUEN KÄYTÖN SELVITTÄMINEN JA RAPORTOINTI	18
4.1 KIRJANPITOVELVOLLISUUS TUEN KÄYTÖSTÄ	18
4.2 TIETOJEN SÄILYTTÄMINEN	18

MÄÄRITELMÄT

Tässä ohjeessa tarkoitetaan:

hankinnalla ostoja, jotka kohdistuvat vaihto-omaisuuteen tai palveluun. Tällaisia hankintoja voivat olla esimerkiksi laitoksen toiminnanohjaus- tai energianhallintajärjestelmään kohdistuvat hankinnat ja kehitystoimet, joilla edistetään laitoksen materiaalivirtojen tehokkaampaa käyttöä tai energiatehokkuutta ja jotka toimittaa ulkopuolinen toimittaja tai joista muuten syntyy toiminnanharjoittajalle suoria kustannuksia.

investoinneilla aineettomia investointeja sekä investointeja fyysiseen käyttöomaisuuteen;

kehittämistoimella toiminnanharjoittajalle suoria kustannuksia aiheuttavaa investointia tai muuta toimenpidettä, jonka avulla toiminnanharjoittaja kehittää tuotantaan hiilineutraalimmaksi eli vähentää tai välttää tuotannon kasvihuonekaasupäästöjä. Esimerkkejä toimista, jotka voivat johtaa kasvihuonekaasupäästöjen välttämiseen tai vähentämiseen ovat muun muassa energian- tai materiaalien käytön tehostaminen, uusiutuvan energian käytön edistäminen, toiminnan sähköistäminen, kulutusjousto tai yhdistelmä näistä.

laitoksella toiminnanharjoittajan määräysvallassa olevaa kiinteää, Suomessa sijaitsevaa toiminnallista kokonaisuutta, jonka tietojen perusteella toiminnanharjoittaja hakee tukea, ja jossa tuotetaan yhtä tai useampaa sähköistämistukilain 1 liitteessä mainittujen toimialojen tai toimialan osien tuotteista, sekä siihen teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvää toimintaa;

tarkasteluvuodella kalenterivuotta, jonka tietojen perusteella tukea haetaan;

TESSA-järjestelmällä (osoite <https://tessa.energiavirasto.fi/>) sähköistä asiointijärjestelmää, jonka kautta tukihakemukset, tuenkäyttösuunnitelmaa ja sen muutosta koskevat hakemukset sekä selvitykset tuen käytöstä jätetään Energiavirastolle vireille;

toiminnanharjoittajalla luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on tosiasiallinen määräysvalta tukeen oikeutetun laitoksen toiminnasta ja sähköistämistukilain mukaisesti myönnetyn tuen käytöstä. Toiminnanharjoittajan määrittelyssä keskeistä on, kuka tai mikä taho vastaa laitoksen käytöstä tai ohjaa laitoksen toimintaa käytännössä. Keskeistä on myös, kuka tai mikä taho tosiasiallisesti ohjaa laitoksen liiketoimintaa. Pelkällä yhtiöoikeudellisella järjestelyllä eriytetty toiminta ei poista tosiasiallista määräysvaltaa käyttävän toiminnanharjoittajan velvollisuuksia. Esimerkiksi konserniyrityksissä, joissa emoyritys yhdessä tytäryritysten kanssa muodostavat konserniyrityksen, tosiasiallinen määräysvalta tytäryritykseen voi olla emoyrityksellä;

tuenkäyttösuunnitelmalla Energiavirastolle toimitettavaa toiminnanharjoittaja-kohtaista suunnitelmaa, jossa esitetään tiedot jokaisen kehittämistoimen osalta, johon myönnettyä tukea suunnitellaan käytettävän;

tuen käyttövelvoitteella toiminnanharjoittajaan, jolle on myönnetty sähköistämistukea, kohdistettua velvoitetta, jonka mukaan sen tulee käyttää myönnettystä tuesta vähintään 50 prosenttia yhteen tai useampaan kehittämistoimeen Suomessa;

tuen käytön selvityksellä loppuraporttia tai väliraporttia tuen toteutuneesta käytöstä. Loppuraporttiraportti toimitetaan Energiavirastolle viimeistään 30. kesäkuuta 2029 ja väliraportti Energiaviraston pyynnöstä aiemmin;

tutkimus- ja kehittämistoiminnalla tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1444/2014) 2 §:n mukaisesti määriteltyä tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

uusiutuvalla energialla tuuli- ja aurinkoenergiaa, geotermistä energiaa, ympäristön energiaa, vuorovesi- ja aaltoenergiaa ja muuta valtamerienergiaa, vesivoimaa ja biomassaa sekä kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoissa syntyvää kaasua ja biokaasua, joka ei ole peräisin fossiilisista lähteistä;

uusiutuvan energian hankinnalla ostoja, jotka kohdistuvat

- uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain (1145/2020) 3 §:n mukaiseen uusiutuvaan energiaan tai;
- energian alkuperätakuista annetun lain (1050/2021) 3 §:ssä tarkoitettuihin uusiutuvan energian alkuperätakuihin.

1 JOHDANTO

Lailla energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuesta (493/2022, jäljempänä sähköistämistukilaki) sekä sitä täydentävällä valtioneuvoston asetuksella (658/2022, jäljempänä sähköistämistukiasetus) säädetään energiaintensiiviselle teollisuudelle myönnettävästä tuesta ja tuen käytöstä.

Toiminnanharjoittajan pitää käyttää koko tukijärjestelmän aikana myönnettystä tuesta vähintään 50 prosenttia **kehittämistoimiin**, joilla edistetään sähköistämistukilain tavoitteiden toteutumista Suomessa. Lain tavoite on ohjata toiminnanharjoittajia kehittämään tuotantoaan hiilineutraalimmaksi.

Myönnetty tuki tulee kohdistaa kehittämistoimen kustannuksiin, jotka ovat syntyneet aikavälillä 1.7.2022–31.12.2028. Tukiohjelma on viisivuotinen ja sen mukaista tukea maksetaan viimeisen kerran vuonna 2026. Koska vuosittain myönnettävän tuen määrään liittyy epävarmuutta, toiminnanharjoittajalle varataan aikaa vielä vuoden 2026 jälkeen käyttää tuki tarkoituksenmukaisesti.

Toiminnanharjoittajan, jolle on myönnetty sähköistämistukea, pitää laatia tuenkäyttösuunnitelma. Suunnitelmassa toiminnanharjoittaja esittää, miten se tulee käyttämään vähintään 50 prosenttia tuesta kehittämistoimiin, joilla se edistää toimintansa hiilineutraaliutta.

Tässä ohjeessa käsitellään kehittämistoimia, tuenkäyttösuunnitelman sisältöä, hyväksyttäväksi toimittamista ja muuttamista Energiaviraston sähköisessä TESSA-asiointijärjestelmässä sekä tuen käytön raportointia.

Jos toiminnanharjoittajalle on maksettu tukea vuonna 2022, on tuenkäyttösuunnitelma palautettava viimeistään 31.12.2023. Tuenkäyttösuunnitelma on siis palautettava ensimmäistä tuenmaksuvuotta seuraavan vuoden loppuun mennessä.

Tässä ohjeessa ei käsitellä tuen hakemiseen liittyviä menettelyjä eikä tukihakemuksessa edellytettäviä tietoja. Erillinen tuenhakijan ohje löytyy sähköistämistuen internet-sivuilta osoitteesta <https://energiavirasto.fi/teollisuuden-sahkoistamistuki>.

Lisätietoja tukijärjestelmästä ja tuen hakemiseen ja käyttämiseen liittyvistä asioista voi tiedustella Energiavirastolta osoitteesta sahkoistamistuki@energiavirasto.fi.

2 KEHITTÄMISTOIMET

Kehittämistoimilla tarkoitetaan investointia tai muuta toimenpidettä, jonka avulla toiminnanharjoittaja kehittää tuotantoaan hiilineutraalimmaksi. Riippumatta kehittämistoimen luonteesta, olennaista on, että kehittämistoimella vähennetään tai vältetään tuotannon kasvihuonekaasupäästöjä.

2.1 ESIMERKKEJÄ KEHITTÄMISTOIMISTA

Esimerkkejä toimista, jotka voivat johtaa tuotannon kasvihuonekaasupäästöjen välttämiseen tai vähentämiseen ovat muun muassa energian- tai materiaalien käytön tehostaminen, uusiutuvan energian käytön edistäminen, toiminnan sähköistäminen, kulutusjousto tai yhdistelmä näistä.

Energiatehokkuuden parantamisella tarkoitetaan sitä, että tuotannossa käytetyn energian (sähkö, lämpö tai polttoaine) määrä tuotettua yksikköä kohden pienenee. Esimerkkinä mahdollisesta energiatehokkuutta parantavasta toimesta on höyryn tehokkaampi käyttö prosessissa. Sähköistämistukea saavien toiminnanharjoittajien tulee tehdä energiatehokkuuslain mukainen energiakatselmus. Katselmoinnin suosituksissa tunnistetut toimenpiteet ovat mahdollisia kehittämistoimia. Energiatehokkuuden parantamisen piiriin voi kuulua hyvin pieniäkin kehittämistoimia.

Materiaalitehokkuudella tarkoitetaan sitä, että tuotannossa käytetyn materiaalin määrä tuotettua yksikköä kohden pienenee. Materiaalitehokkuutta voidaan parantaa esimerkiksi kierrättämisellä, parantamalla raaka-aineen hyödyntämistä prosesseissa tai käsittelemällä sivutuotteita ja jätteitä siten, että niistä saadaan valmistettua arvokkaampia tuotteita. Materiaalitehokkuus vähentää kasvihuonekaasupäästöjä suhteellisesti tehostamalla prosesseja. Tehostuminen voi tapahtua samalla laitoksella tai laajemmin markkinoilla. Myös esimerkiksi prosessin raaka-aineen tai välituotteen vaihtaminen uusiomateriaaliin hankintojen avulla, tai uusiomateriaalin tuotantoon investoinnin tekeminen voidaan katsoa hiilineutraaliutta edistäväksi toimeksi, mikäli uusiomateriaalin hiilidioksidipäästöjä vähentävistä vaihtuksista suhteessa vaihtoehtoon on olemassa riittävät tiedot.

Uusiutuvan energian käyttö mahdollistaa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen tai välttämisen, sillä uusiutuvalla energialla voidaan korvata fossiilisen energian käyttöä. Uusiutuvan energian käyttöä voi edistää niin, että toiminnanharjoittaja käyttää osittain tai ainoastaan uusiutuvaa energiaa prosesseissaan. Uusiutuvaa energiaa voidaan käyttää eri muodoissaan, esimerkiksi uusiutuvana sähköä, lämpöä tai polttoaineina. Toiminnanharjoittajat voivat edistää uusiutuvan energian käyttöä käyttämällä omalla laitoksella tai sen välittömässä läheisyydessä tuotettua uusiutuvaa energiaa. Esimerkiksi bioenergiaa hyödyntävällä CHP-laitoksella voidaan tuottaa laitoksen käyttöön uusiutuvaa sähköä ja lämpöä ja aurinkosähköjärjestelmällä uusiutuvaa sähköä. Toiminnanharjoittaja voi myös hankkia uusiutuvaa energiaa sopimuksin, esimerkiksi tekemällä PPA-sopimuksen tuulivoiman hankinnasta tai ostamalla ja peruuttamalla uusiutuvan energian alkuperätakuuta. Alkuperätakuuta voi ostaa toisestakin EU/ETA-valtiosta, mutta alkuperätakuut pitää peruuttaa Suomen rekisterissä. Uusiutuvan energian kulutuksen edistäminen ei edellytä tuensaaajalta välttämättä fyysistä investointia, vaan uusiutuvaa energiaa

voidaan edistää myös esimerkiksi polttoainetta vaihtamalla tai alkuperätakuiden avulla.

Toiminnan sähköistämisessä osa prosessista tai prosessi kokonaisuudessaan muutetaan niin, että se käyttää esimerkiksi polttoaineen sijasta sähköä tai sähköllä valmistettua vetyä. Tällöin prosessin käyttämä sähkö tuotettua yksikköä kohti kasvaa ja samalla prosessin suorat päästöt pienenevät, jos korvattava polttoaine on fossiilinen polttoaine. Toiminnan sähköistäminen käyttäen hiiletöntä sähköä tarkoittaa sitä, että myös epäsuorat päästöt pienenevät. Kehittämistoimet voivat olla investointeja tai niihin liittyviä esiselvityksiä ja suunnittelutöitä.

Kulutusjoustolla tarkoitetaan energiankäyttäjien energiankulutuksen muutosta verrattuna näiden tavanomaisiin tai senhetkisiin kulutustapoihin vastauksena hinta- tai muihin markkinasignaaleihin. Tyypillisesti kulutusjousto on mahdollista hyödyntää sähkömarkkinoilla. Kulutusjousto voi johtaa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen tai välttämiseen, koska vähennettäessä kulutusta kalliiden ajanjaksojen aikana vähennetään tyypillisesti fossiilisen energian kysyntää ja lisättäessä kulutusta alhaisen sähköhinnan aikana kohdistuu kysyntä tyypillisesti hiilettömään sähköön. Kulutusjoustoratkaisuja voivat olla esimerkiksi energiavarastot ja automaatioon perustuvat järjestelmät, jotka mahdollistavat kysynnän vähentämisen tai lisäämisen energian hinnan mukaan. Kulutusjoustoratkaisu voi olla jokin laitoksen osa tai toiminto, joka on otettu käyttöön erityisesti, mutta ei välttämättä ainoastaan kulutusjouston mahdollistamiseksi.

Kasvihuonekaasujen talteenottoon, varastointiin ja hyödyntämiseen liittyvillä kehittämistoimilla tarkoitetaan tässä yhteydessä hiilidioksidin tai muun kasvihuonekaasupäästön talteenottoa ja hyödyntämistä tai varastointia geologisesti. Suomessa voidaan toteuttaa kasvihuonekaasupäästöjen talteenottoa ja hyödyntämistä. Hiilidioksidin geologinen varastointi ei ole toistaiseksi mahdollista Suomessa. Hiilidioksidin hyödyntämiseksi voidaan katsoa hankkeet, jotka liittyvät hiilidioksidin tekniseksi sitomiseksi tuotteeseen. Jotta toimenpide vähentäisi varmuudella kasvihuonekaasupäästöjä, tulisi toimen vähentää päästöjä tai mahdollistaa hiilidioksidin poistuma lainsäädännön mukaisesti. Esimerkiksi sähköpolttoaineiden (RFNBO) tuotannolle on olemassa ehdotus EU-tason säädökseksi, joka tultuaan mahdollisesti voimaan, muodostaa lainsäädännöllisesti hyväksytyyn tavan valmistaa kasvihuonekaasupäästöjä vähentäviä polttoaineita hiilidioksidista. Hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen liittyvät hankkeet kytkeytyvät usein vedyntuotantoon ja -hyödyntämiseen. Kasvihuonekaasujen talteenottoon, varastointiin ja hyödyntämiseen liittyvät teknologiat ja toimintaympäristö ovat nopean kehityksen kohteena, eikä eri ratkaisujen päästöjen vähentämistä tai välttämistä koskevista tulkinnoista ole toistaiseksi olemassa kattavaa säädöspohjaa. Tämän takia tutkimus- ja kehittämistoiminnassa kasvihuonekaasupäästöjen talteenottoon, varastointiin tai hyödyntämiseen liittyvät hankkeet voidaan katsoa hiilineutraaliutta edistäviksi, vaikka kehitävä sovellutus ei toistaiseksi vähentäisi tai välttäisi kasvihuonekaasujen muodostumista lainsäädännön mukaisesti, vaan sitä suunniteltaisiin hyödynnettävän esimerkiksi vapaaehtoisilla kompensatiomarkkinoilla.

Hiilineutraaliutta edistävä tutkimus- ja kehittämistoiminta voi liittyä lähes mihin tahansa tieteenalaan, sektoriin tai toimintaan. Päästövähennyksiin tähtääviä kehittämistoimia voivat olla muun muassa hankkeet, joilla tutkitaan ja selvitetään mahdollisuutta muuttaa laitosten prosesseja niin, että myös lopputuote muuttuu.

Tällaisia hankkeita voivat olla esimerkiksi tekstiilien valmistaminen selluloosasta tai uusiutuvien polttoaineiden valmistus. Tutkimus- ja kehittämistoiminta voi liittyä myös esimerkiksi toiminnanharjoittajan Suomeen suunnitteilla olevien investointien esiselvityksiin ja suunnitteluun.

2.2 KEHITTÄMISTOIMIEN HYVÄKSYTTÄVÄT KUSTANNUKSET

Kehittämistoimen hyväksyttäviä kustannuksia ovat kustannukset, jotka aiheutuvat toiminnanharjoittajalle fyysiseen tai aineettomaan käyttöomaisuuteen kohdistuvasta investoinnista, hankinnasta, uusiutuvan energian hankinnasta, tutkimus- ja kehittämistoiminnasta tai näiden yhdistelmästä.

Toiminnanharjoittajan tuottaman käyttöomaisuuden, vaihto-omaisuuden, palvelun tai uusiutuvan energian ottamisen omaan käyttöön voidaan katsoa liittyvän kehittämistoimeen siltä osin, kun siitä aiheutuu hyväksyttäviä kustannuksia. Kehittämistoimi, johon liittyy omasta käytöstä syntyviä kustannuksia, voi olla esimerkiksi toiminnanharjoittajan itse tuottama uusiutuva energia tai päästövähennyshankkeeseen liittyvä toiminnanharjoittajan valmistama laite, joka otetaan omaan käyttöön.

Hyväksyttävien kustannusten tulee olla syntynyt aikaisintaan 1.7.2022 ja viimeistään 31.12.2028. Kustannusten aiheutumishetkenä pidettäisiin sitä hetkeä, jolloin kustannus kirjataan yrityksen kirjanpitoon. Kirjanpitolain 2 luvun 3 §:n 1 momentin mukaisesti tämä hetki olisi lähtökohtaisesti menojen osalta tuotannon tekijän vastaanottamishetki.

Kehittämistoimen hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole toiminnanharjoittajan

- yleiskustannukset;
- edustusmenot;
- vapaaehtoiset henkilövakuutukset;
- korot ja muut rahoituskustannukset;
- valtion maksuperustelakiin (150/1992) perustuvat maksut;
- kustannusvaraukset;
- matkakustannukset;
- toimistolaitteiden, autojen ja muiden vastaavien kestokulutushyödykkeiden hankintakustannukset; ja
- toiminnanharjoittajan maksamat arvonnlisäverot. Arvonnlisäverolliset kustannukset voidaan hyväksyä, jos ne liittyvät arvonnlisäverottomaan toimintaan ja maksettava arvonnlisävero jää toiminnanharjoittajan lopulliseksi kustannukseksi.

2.3 KEHITTÄMISTOIMIEN HYVÄKSYTTÄVIEN KUSTANNUSTEN KOHDISTUMINEN

Kehittämistoimeen liittyvästä investoinnista, hankinnasta ja uusiutuvan energian hankinnasta aiheutuvien hyväksyttävien kustannusten tulee kohdistua sähköistämistuen piiriin kuuluvalla laitoksella. Jos toiminnanharjoittajalle myönnetään sähköistämistukea usean laitoksen tietojen perusteella, toiminnanharjoittaja voi kohdistaa tuen joko yhteen tai useampaan laitokseen eli tukea ei tarvitse käyttää juuri sillä laitoksella, jonka tietojen perusteella tuki on myönnetty. Jos tuki on myönnetty emoyhtiölle (y-tunnus), niin se voi kohdistaa tuen vain niille laitoksille, joiden tietojen perusteella sille on myönnetty tukea, ja sama koskee tytäryhtiötä.

Tuen piiriin kuulumisen rajautuu laitoksilla vaihtelevasti, osalla toiminnanharjoittajista valtaosa laitoksen toiminnasta ja sähkönkulutuksesta kuuluu tuen piiriin, kun taas osalla tuen piiriin kuuluu vain rajattu osa toiminnasta. Tuen käyttövaatimuksen kohdistuminen sähköistämistuen piirissä olevaan laitokseen ei rajaa pois mahdollisuutta, että kehittämistoimen kustannukset voivat syntyä myös toiminnasta sellaisella laitoksen osalla, joka ei kuulu sähköistämistuen piiriin. Kehittämistoimiin liittyvät kustannukset voivat syntyä laitoksella siten myös tuen ulkopuolisesta toiminnasta.

Kehittämistoimiin liittyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä ainoastaan siltä osin kuin ne syntyvät laitoksella, jolle on myönnetty sähköistämistukea. Jos toiminnanharjoittaja siirtää tai myy hankinnan tai uusiutuvan energian muualle, eivät siltä osin sen hankinnasta syntyneet kustannukset olisi hyväksyttäviä kustannuksia.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan hyväksyttävien kustannusten tulee kohdistua toiminnanharjoittajan toimintaan Suomessa.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnasta toiminnanharjoittajalle syntyviä kustannuksia hyväksytään myös tuen ulkopuolisten toimintojen osalta, koska tuen käyttö tutkimus- ja kehittämistoimintaan tuen ulkopuolisilla toimialoilla ei aiheuta kilpailuhaittaa.

3 TUENKÄYTTÖSUUNNITELMA

Toiminnanharjoittajan, jolle on myönnetty sähköistämistukea, pitää laatia tuenkäyttösuunnitelma. Suunnitelmassa toiminnanharjoittaja esittää, miten se tulee käyttämään vähintään 50 prosenttia tuesta kehittämistoimiin, joilla se edistää toimintansa hiilineutraaliutta.

Toiminnanharjoittaja toimittaa Energiavirastolle tuenkäyttösuunnitelman, kun toiminnanharjoittajalle on myönnetty tukea ensimmäisen kerran. Toiminnanharjoittaja voi kuitenkin laatia suunnitelman koskemaan kaikkia sähköistämistukilain perusteella myönnettäviä tukia, joita toiminnanharjoittaja ennakoi hakevansa. Toiminnanharjoittajalle koko tukijärjestelmän aikana maksettava tuen kokonaismäärä ei ole tiedossa tuenkäyttösuunnitelmaa laadittaessa, joten Energiavirasto valvoo 50 %:n ehdon täyttymistä jälkikäteen. Toiminnanharjoittaja vastaa siitä, että se käyttää sähköistämistukea kehittämistoimen hyväksyttäviin kustannuksiin vähintään 50 prosenttia sille myönnetyn tuen kokonaismäärästä.

Tuen käyttöä koskeva velvoite on toiminnanharjoittajalla, jolle tukea on myönnetty. Toiminnanharjoittaja laatii vain yhden tuenkäyttösuunnitelman, vaikka sille olisi myönnetty tukea usean laitoksen tietojen perusteella. Toiminnanharjoittajan on mahdollista kuitenkin käyttää tukea useisiin erillisiin kehittämistoimiin samanaikaisesti tai eriaikaisesti.

Tuenkäyttösuunnitelma tulee toimittaa Energiavirastolle viimeistään 31. joulukuuta tuen myöntämivuotta seuraavana vuonna, kun tukea on haettu ensimmäisen kerran. Esimerkiksi toiminnanharjoittajan, jolle on myönnetty tukea ensimmäisen kerran vuonna 2022 tarkasteluvuoden 2021 tietojen perusteella, tulee toimittaa tuenkäyttösuunnitelma viimeistään 31.12.2023.

3.1 TUENKÄYTTÖSUUNNITELMASSA ILMOITETTAVAT TIEDOT

Toiminnanharjoittajan pitää ilmoittaa tuenkäyttösuunnitelmassa seuraavat itseään koskevat tiedot:

- toiminnanharjoittajan nimi
- yritys- ja yhteisötunnus
- tarpeelliset yhteystiedot
- laitos tai laitokset, jonka tietojen perusteella myönnettyä tukea tuenkäyttösuunnitelma koskee.

Lisäksi toiminnanharjoittajan on ilmoitettava tuen käyttösuunnitelmassa seuraavat tiedot jokaisen kehittämistoimen osalta, johon toiminnanharjoittaja myönnettyä tukea suunnittelee käyttävänsä:

- kehittämistoimen nimi
- kehittämistoimen pääasiallinen suorituskunta tai -kunnat
- kehittämistoimen kuvaus, sen toteuttamissuunnitelma ja -aikataulu

- arvio kehittämistoimen vaikutuksista kasvihuonekaasujen vähentämiseen tai välttämiseen
- selvitys kehittämistoimen arvioiduista kustannuksista ja niiden syntymisajankohdasta
- selvitys, ettei kehittämistoimesta aiheutuviin kustannuksiin kohdistu valtiotuiksi katsottavia toimintatukia.

3.2 TUENKÄYTTÖSUUNNITELMA TESSA -ASIOINTIJÄRJESTELMÄSSÄ

Tuenkäyttösuunnitelma tulee toimittaa Energiavirastolle TESSA-järjestelmän¹ kautta. Tarvittaessa tuenkäyttösuunnitelma voidaan toimittaa myös muutoin. Näin toimitaan esimerkiksi tilanteessa, jolloin viraston asiointijärjestelmää ei voida käyttää.

Järjestelmätekniset ohjeet tuenkäyttösuunnitelman jättämiseen ja tähän liittyvään löytyvät TESSA-järjestelmän käyttöohjeesta. Käyttöohje löytyy Energiaviraston kotisivuilta: https://energiavirasto.fi/teollisuuden-sahkoistamistuki#ohjeet_ja_saadokset. Ohjeeseen suositellaan tutustumaan ennen kuin aloittaa tuenkäyttösuunnitelman täyttämisen.

Tuenkäyttösuunnitelmalomake sisältää kolme välilehteä: Toiminnanharjoittajan perustiedot, Kehittämistoimet ja Muut tiedot. Alla tarkempia kysymyskohtaisia ohjeita tuenkäyttösuunnitelmassa kysyttäviin asioihin.

3.2.1 Laitos tai laitokset, joiden tietojen perusteella toiminnanharjoittajalle on myönnetty tukea

Listaa tietokenttään laitosten nimet, joiden perusteella toiminnanharjoittajalle on myönnetty teollisuuden sähköistämistukea. Käytä laitosten niminä vastaavia, joita on käytetty tukihakemusten yhteydessä.

3.2.2 Kehittämistoimen julkinen nimi

Anna kehittämistoimesta kuvaava nimi. Nimi on julkinen ja se ilmoitetaan tuenkäyttösuunnitelmaa koskevassa päätöksessä.

3.2.3 Kehittämistoimen pääasiallinen suorituskunta tai -kunnat

Esitä kehittämistoimen pääasiallinen suorituskunta tai -kunnat.

3.2.4 Tukikelpoinen laitos tai laitokset, joihin kehittämistoimi kohdistuu

Kerro mihin tukea saaneeseen laitokseen tai laitoksiin kehittämistoimi kohdistuu. Jos kyseessä on TKI-kehittämistoimi, joka ei kohdistu suoraan mihinkään tukikelpoiseen laitokseen, kirjoita tekstikenttään "TKI-kehittämistoimi".

¹ TESSA-järjestelmän internet-osoite on <https://tessa.energiavirasto.fi/>

3.2.5 Kehittämistoimen kuvaus

Kerro minkälaisesta kehittämistoimesta on kyse. Riippumatta kehittämistoimen luonteesta, olennaista on, edistääkö suunniteltu toimi toteutuessaan hiilineutraaliutta eli kasvihuonekaasupäästöjen välttämistä tai vähentämistä. Esimerkiksi energian- tai materiaalien käytön tehostaminen, uusiutuvan energian käytön edistäminen, toiminnan sähköistäminen, kulutusjousto tai yhdistelmä näistä katsotaan hiilineutraaliutta edistäviksi toimiksi.

Kerro kuvauksessa etenkin seuraavaa:

- Minkälaisia toimenpiteitä kehittämistoimessa konkreettisesti tehdään.
- Miten kehittämistoimi rajautuu? Onko tuenkohteena oleva kehittämistoimi osa isompaa hanketta? Kohdistuuko toimi vain tuen kohteena olevalle laitokselle ja tarkemmin mihin siellä? Kehittämistöimiin liittyvät kustannukset voivat syntyä tuen kohteena olevalla laitoksella myös tukikelpoisen tuotannon ulkopuolisesta toiminnasta.
- Jos kyseessä on TKI-toimi, kerro mihin tieteenalaan, sektoriin ja toimintaan toimi kohdistuu. Mitä sellaista toimella konkreettisesti tutkitaan ja selvitetään, joka edistää hiilineutraaliutta?
- Jos kyseessä on uusiutuvan energian käytön edistäminen PPA-sopimuksilla, kerro miten osoitat PPA-sopimuksella hankitun sähkön käyttökohteeksi tukikelpoisen laitoksen. Jos alkuperätakuut ovat siirtyneet PPA-sopimuksen myötä toiminnanharjoittajalle, voi toiminnanharjoittaja peruuttaa ne laitostenkohtaisesti. Jos sähkön myyjä on peruuttanut alkuperätakuut, toiminnanharjoittajan tulee osoittaa sähkön käyttökohteen yksilöinti muulla tavalla. Alkuperätakuiden tuplalaskentaa/jälleenmyyntiä ei saa tapahtua.
- Jos kyseessä on uusiutuvan energian käytön edistäminen alkuperätakuilla, kerro miten osoitat alkuperätakuiden kohdistuvan tukikelpoisen laitoksen sähkönkulutukseen.
- Jos kyseessä on energiankäytön tehostaminen, kuvaa tarkemmin missä kohtaa tuotantoa käytetyn energian (sähkö, lämpö tai polttoaine) määrä tuotettua yksikköä kohden pienenee. Mikäli toimi on määritelty energiakatselmuksessa, voidaan katselmuksen tietoja käyttää tässä kuvauksessa.
- Jos kyseessä on materiaalikäytön tehostaminen, kuvaa tarkemmin, miten tuotannossa käytetyn materiaalin määrä tuotettua yksikköä kohden pienenee.
- Jos kyseessä on toiminnan sähköistäminen, kuvaa mikä prosessin osa toiminnasta sähköistetään. Mitä sähköllä korvataan?

3.2.6 Kehittämistoimen toteuttamissuunnitelma ja -aikataulu

Kerro milloin kehittämistoimi on aloitettu tai aloitetaan, ja mikä on toimen arvioitu kokonaiskesto ja arvioitu aikataulu. Kehittämistoimi voi olla aloitettu ennen sähköistämistukilain voimaantuloa 1.7.2022 ja toimi voi jatkua myös tukijärjestelmän

päättymisen jälkeen. Tuenkäyttövelvoitetta voi kuitenkin täyttää ainoastaan toimen hyväksyttävillä kustannuksilla, jotka ovat syntyneet ajanjaksolla 1.7.2022–31.12.2028.

3.2.7 Arvio kehittämistoimen vaikutuksista kasvihuonekaasujen vähentämiseen tai välttämiseen

Arvioi ja kuvaa millaisia vaikutuksia kasvihuonekaasuihin kehittämistoimella on tarkoitus saavuttaa, esim. arvioitu päästövähennelmä tai päästöjen välttäminen vuositasolla tCO₂-ekv/a.

Mihin annettu arvio perustuu? Minkälaisia oletuksia tai kertoimia arviossa on käytetty?

Mikäli toimi on määritelty energiakatselmuksessa, voidaan katselmuksen tietoja käyttää tässä arviossa.

Perustele arvio tarkemmin esim. liittämällä hakemukseen tarkempi laskelma.

3.2.8 Selvitys kehittämistoimeen kohdistuvista mahdollisista muista valtiontuista

Kerro, onko kehittämistoimeen haettu tai saatu muuta valtiontukea. Jos toimeen on haettu tai myönnetty tukea, selvitä, mihin osaan kehittämistoimen kustannuksista muu valtion tuki kohdistuu.

Kerro tuen myöntänyt taho ja tuen nimi.

Valtiontuki määritellään Euroopan Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) artiklan 107 mukaisesti. Tuki lasketaan valtiontueksi, mikäli kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:

- myönnetty valtion varoista
- vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua
- suosii jotakin yritystä tai tuotannonalaa
- vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan

Valtiontuki on julkisen tahon (esim. Euroopan Unioni, valtio, kunta, alue- tai paikallisviranomaisen tai näiden omistama yhtiö) myöntämää tukea yritykselle. Tuki voi olla muodoltaan monenlaista, esimerkiksi

- suora rahallinen avustus, esim. investointituki
- markkinahintaa alhaisemmalla korolla myönnetty laina
- veronhuojennus
- markkinahintaa alhaisemmalla hinnalla myönnetty lainan takaus
- kuntien taloudelliseen toimintaan myöntämät tuet tai perusteettomat alennukset kuntien perimistä maksuista

3.2.9 Selvitys kehittämistoimen arvioiduista ja toteutuneista kustannuksista aikavälillä 1.7.2022–31.12.2028 ja niiden syntymisajankohdasta

Täytä kohtaan "Hyväksyttävät kustannukset" kehittämistoimen yhteenlasketut arvioidut ja toteutuneet kustannukset, joihin tuki kohdistetaan.

Täytä kohtaan "Ei-hyväksyttävät kustannukset" kehittämistoimen yhteenlasketut arvioidut ja toteutuneet kustannukset, joihin tukea ei ole sallittua kohdistaa. Ei-hyväksyttävät kustannukset on lueteltu tämän ohjeen luvussa 2.2.

Varsinaisen kustannustiedon lisäksi anna arvio tai toteuma hyväksytyjen kustannusten syntymisajankohdasta aikavälillä 1.7.2022–31.12.2028.

3.3 TUENKÄYTTÖSUUNNITELMAN MUUTTAMINEN

Toiminnanharjoittajalle myönnettävän tuen määrä saattaa poiketa huomattavastikin toiminnanharjoittajan ennakoimasta määrästä.

Toiminnanharjoittajien liiketoiminnassa ja toimintaympäristössä voi myös tapahtua muutoksia ennen tuen käytölle asetettua määräaika. Tällaisia tilanteita saattavat olla esimerkiksi yrityskaupat, teknologiaan liittyvät muutokset tai muutokset investointien toteutusaikataulussa.

Toiminnanharjoittajan pitää muuttaa tuenkäyttösuunnitelmaa, jos

- siinä hyväksytty kehittämistoimi muuttuu merkittävästi tai;
- kehittämistoimi korvautuu toisella kehittämistoimella tai;
- toiminnanharjoittajan lisää käyttösuunnitelmaan uuden kehittämistoimen.

Merkittäviä muutoksia eivät ole

- muutokset, jotka eivät olennaisesti muuta toiminnanharjoittajan suunniteltua tuen käyttöä hyväksytyihin kustannuksiin tai;
- kehittämistoimen toteutusaikataulussa tapahtuvat muutokset, joiden seurauksena kehittämistoimi on edelleen toteutettavissa ja tuki käytettävissä siitä syntyviin hyväksyttäviin kustannuksiin 31.12.2028 mennessä.

Toiminnanharjoittajan pitää toimittaa muutettu tuenkäyttösuunnitelma Energiavirastolle hyväksyttäväksi viimeistään 31.12.2028. Muutettu tuenkäyttösuunnitelma toimitetaan TESSA-järjestelmän kautta.

3.4 HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Tuenkäyttösuunnitelman tai muutetun tuenkäyttösuunnitelman hyväksymistä koskeva hakemus tulee vireille, kun hakemus on saapunut Energiavirastoon. Hakemuksen katsotaan saapuneen Energiavirastoon, kun se on Energiaviraston käytettävissä TESSA-järjestelmässä. Hakemus on Energiaviraston käytettävissä sen jälkeen, kun kaikki hakemuksen osat on täytetty TESSA-järjestelmässä ja hakemus

on lähetetty Energiavirastolle toiminnanharjoittajan edustajan toimesta painamalla näppäintä "lähetä". Kielilain mukaisesti hakemus voidaan tehdä joko suomen tai ruotsin kielellä.

3.5 PÄÄTÖS TUENKÄYTTÖSUUNNITELMAN JA MUUTETUN TUENKÄYTTÖSUUNNITELMAN HYVÄKSYMISESTÄ

Energiavirasto tekee hakemuskäsittelyn jälkeen päätöksen tuenkäyttösuunnitelman tai muutetun tuenkäyttösuunnitelman hyväksymisestä. Tuenkäyttösuunnitelman hyväksymispäätöksestä käyvät ilmi mm. toiminnanharjoittaja ja laitos tai laitokset, joiden tietojen perusteella tuki on myönnetty ja joita tuenkäyttösuunnitelma koskee. Muutetun tuenkäyttösuunnitelman hyväksymispäätöksestä käyvät ilmi mm. toiminnanharjoittaja ja laitokset, joiden tietojen perusteella tuki on myönnetty ja joita muutettu tuenkäyttösuunnitelma koskee. Päätöksiin liitetään myös muutoksenhakuohjeet hallintolain säännösten mukaisesti.

Päätökset tuenkäyttösuunnitelman ja muutetun tuenkäyttösuunnitelman hyväksymisestä ovat maksullisia. Maksut on määritetty kulloinkin voimassa olevassa Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa Energiaviraston maksullisista suoritteista. Päätös tuenkäyttösuunnitelman hyväksymisestä maksaa 1900 euroa. Päätös muutetun tuenkäyttösuunnitelman hyväksymisestä maksaa 1500 euroa.

3.6 HAKEMUKSEN JULKISUUS JA SALASSA PIDETTÄVÄT TIEDOT

Energiavirastolle toimitetut tuenkäyttösuunnitelmat ja tuenkäyttösuunnitelman sekä muutetun tuenkäyttösuunnitelman hyväksymistä koskevat päätökset ovat lähtökohtaisesti julkisia.

Mikäli toiminnanharjoittaja katsoo tuenkäyttösuunnitelmaa tai sen muutosta koskevan hakemuksen tai sen liitteiden sisältävän viranomaistoiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, jäljempänä julkisuuslaki) 24 §:n nojalla tai muun säännöksen nojalla salassa pidettäviä tietoja, tulee sen yksilöidä ne ja perustella, miksi ja minkä lainkohdan perusteella tieto/liite on salassa pidettävä.

Julkisuuslain nojalla salassa pidettäviä tietoja ovat esimerkiksi liikesalaisuudet (julkisuuslain 24 §:n 20 kohta). Liikesalaisuudella tarkoitetaan liikesalaisuuslain (595/2018) 2 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan tietoa,

- joka ei ole kokonaisuutena tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä tällaisia tietoja tavanomaisesti käsitteleville henkilöille yleisesti tunnettua tai helposti selville saatavissa;
- jolla a alakohdassa tarkoitettun ominaisuuden vuoksi on taloudellista arvoa elinkeinotoiminnassa; ja
- jonka laillinen haltija on ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin sen suojaamiseksi.

Liikesalaisuutta ei ole toiminnanharjoittajaa tai sen liiketoimintaa koskeva yleisesti tunnettu tieto tai tieto, joka on hankittavissa julkisista lähteistä tai julkisista lähteistä saatavan tiedon yhdistämisellä. Tiedon negatiivinen luonne ei yksinään tee

6.9.2023

tietoa salassa pidettäväksi, vaan myös muiden salassapitovaatimusedellytysten tulee täyttyä.

Mahdolliset salassa pidettäväksi katsottavat tiedot/liitteet tulee ilmoittaa Energiavirastolle hakemuksen vireilletulovaiheessa. Mikäli Energiavirasto on hakemuksessa annettujen tietojen salassapidosta eri mieltä toiminnanharjoittajan kanssa, varataan toiminnanharjoittajalle mahdollisuus lausua tietojen salassapidosta. Laitos tai laitokset, joiden tietojen perusteella tuki on myönnetty ja joita tuenkäyttösuunnitelma koskee sekä toiminnanharjoittajan hakemuksessa ilmoittamat kehittämistoimien julkiset nimet ovat aina julkista tietoa. Näitä tietoja ei ole mahdollista salata hakemukselta.

4 TUEN KÄYTÖN SELVITTÄMINEN JA RAPORTOINTI

Toiminnanharjoittajan on toimitettava Energiavirastolle selvitys tuen käytöstä hyväksytyihin kehittämistoimiin viimeistään 30. päivänä kesäkuuta 2029. Selvityksen liitteenä tulee toimittaa:

- luotettava kustannus selvitys kehittämistoimen toteutuneista kustannuksista, jotka ovat syntyneet lain voimaantulon jälkeen 1.7.2022 ja 31.12.2028 välisenä aikana;
- tilintarkastuslain (1141/2015) 1 luvun 2 §:n 1 kohdassa tarkoitetun tilintarkastajan antama raportti havainnoistaan koskien kustannus selvityksessä kehittämistoimelle tilitettyjä kustannuksia.

Jos kehittämistoimen kustannusten ostolaskujen määrä on vähäinen, Energiavirasto voi hyväksyä vaihtoehtona mainitulle tilintarkastajan raportille, että toiminnanharjoittaja liittää selvitykseen kopion ostolaskuista ja maksutositteet, joista ilmenee, että laskut on maksettu.

Toiminnanharjoittajan on Energiaviraston pyynnöstä toimitettava ajantasainen selvitys tuen käytöstä myös muulloin kuin 30.6.2029 mennessä.

Energiavirasto julkaisee tuenkäytön selvittämisestä tarkemmat ohjeet jäljempänä.

4.1 KIRJANPITOVELVOLLISUUS TUEN KÄYTÖSTÄ

Toiminnanharjoittajan tulee pitää kehittämistoimen kustannuksista projektikirjanpitoa osana kirjanpitolain mukaista kirjanpitoaan erillisellä kustannuspaikalla tai tiilillä taikka muulla tavalla siten, että tuen käytön valvonta on vaikeudetta mahdollista.

Kirjanpito velvollisuus on sillä toiminnanharjoittajalla, jolle päätös tuenkäyttösuunnitelmasta on annettu ao. kehittämistoimeen liittyen.

4.2 TIETOJEN SÄILYTTÄMINEN

Toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että kaikki sähköistämistukijärjestelmään liittyvät tiedot on talletettu ja ilmoitettu siten, että Energiaviraston on mahdollista varmistua niiden luotettavuudesta ja tarkkuudesta.

Toiminnanharjoittaja voi valita tietojen talletusmuodon. Toiminnanharjoittaja huolehtii, että tiedot on talletettu niin, että ne ovat säilytettävissä ja luettavissa lakisääteisen säilytysajan.

Tuensaaja on velvollinen säilyttämään tukeen liittyvän aineiston kymmenen vuotta tuen myöntämisaikankohdasta.²

² Sähköistämistukilaki 29 §